

ΤΙΜΗΤΙΚΟΣ ΕΠΑΙΝΟΣ σε πρόταση που κατέθεσε σε διεθνή διαγωνισμό μια ελληνοκυπριακή συμμαχία επιστημόνων

Μια ιδεατή πόλη το 2163 μ.Χ.

Χτίζοντας το μέλλον με εργαλεία τη φύση και τη φαντασία και με εμπνευστικές βραχονησίδες

ΡΕΠΟΡΤΑΖ
ΟΛΓΑ ΚΛΩΝΤΖΑ

Ο όρος «ουτοπία», μια επιδίωξη δηλαδή που βρίσκεται εκτός πραγματικότητας και συνεκδοχικά μια ιδανική κοινωνία, εμφανίστηκε πρώτη φορά πριν από σχεδόν μισή χιλιετία σε ένα από τα δημοφιλέστερα έργα της Αναγέννησης, την «Ουτοπία» του βρετανού πολιτικού και διανοητή Τόμας Μουρ. Εκτοτε η τέχνη, η φιλοσοφία και ο πολιτικός στοχασμός εμπνέονται και «φλερτάρουν» με τα όρια του ουτοπικού και του πραγματικού. Με απώτερο στόχο την ευτυχία της ανθρωπότητας, μια ομάδα ελλήνων και κύπριων επιστημόνων, η οποία εκπροσωπεί το μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Πανεπιστημίου Νεαπόλεως Πάφου, χαρτογράφησε τη δική της ουτοπική νήσο. Το πάντρεμα της επιστήμης και της τέχνης με την περιβαλλοντική ευαισθησία της χάρισε τιμητική διάκριση στον αρχιτεκτονικό διαγωνισμό «UTOPIA and/or Happiness» της Διεθνούς Ένωσης Αρχιτεκτόνων (UIA).

Ο ιδανικός κήπος του μέλλοντος

«Όταν πρώτη φορά είδα την ανακοίνωση του διαγωνισμού, η σύνδεση του θέματος με το έργο του Τόμας Μουρ, του οποίου ο πλήρης τίτλος είναι "Περί καταστάσεως της αρίστης πολιτείας και της νέας νήσου Ουτοπίας", ήταν αυθόρμητη. Η Ουτοπία περιγράφεται ως ένα νησί στο οποίο επικρατεί η τέλεια κοινωνική οργάνωση, με ιδανικούς για την εποχή νόμους, κοινωνική διάρθρωση και πολιτικό σύστημα» λέει μιλώντας στο «Βήμα» η δρ Τζούλια Τζώρτζη, αναπληρώ-

τρια καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Τοπίου, υπεύθυνη του μεταπτυχιακού προγράμματος και εμπνεύστρια της συμμετοχής. Η ομάδα αποτελείται ακόμη από τη δρ **Αννα-Μαρία Βασιλία**, λέκτορα Αρχιτεκτονικής Τοπίου στο Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, και τον κύπριο μεταπτυχιακό φοιτητή του ανωτέρω προγράμματος κ. **Χρίστο Κωνσταντινίδη**.

Η πρόταση για μια «Συνάντηση το 2163 στη γη της Ευτυχίας και των Ονείρων» στηρίζεται σε ένα υποθετικό σενάριο το οποίο δεν φαντάζει και τόσο μακρινό, δεδομένων των δυσμενών προβλέψεων για την κλιματική αλλαγή και της ανεπαρκούς δράσης κυβερνήσεων και διεθνών οργανισμών που αδυνατούν να βάλουν «στοπ» στους μεγάλους ρυπαντές του πλανήτη. Στο μέλλον, το 2163 μ.Χ., οι γήινοι πόροι έχουν πια εξαντηθεί και η αύξηση της θερμοκρασίας είναι δραματική. Το λιώσιμο του 80% των πάγων του πλανήτη έχει οδηγήσει σε άνοδο τη στάθμη της θάλασσας εξαφανίζοντας τις ακτογραμμές και αφήνοντας τη γη να ξεπροβάλλει με τη μορφή τερασίων βράχων μέσα από αχανείς ωκεανούς.

Η προχωρημένη αστικοποίηση εξαφανίζει τους ελεύθερους χώρους, τα κτίρια ψηλώνουν συνεχώς μη αφήνοντας το φως του ήλιου να φτάσει στους κατοίκους, οι οποίοι σπερούνται κάθε επαφή με τη φύση. Ως μόνη λύση προβάλλει η δημιουργία μικρών φυσικών χώρων κοντά στις μεγάλες πόλεις, βιοκλιματικά σχεδιασμένων, τους οποίους οι κάτοικοι θα επισκέπτονται ως χώρους αναψυχής.

«Για εμάς ήταν σημαντική πρόκληση να ανταποκριθούμε στον διεθνή διαγωνισμό με μια πρόταση ενός ιδανικού τόπου του μέλλοντος όπου τα φυσικά οικοσυστή-

ματα θα αποτελούν το κυρίαρχο στοιχείο της ζωής» επισημαίνει η κυρία Τζώρτζη. Ποια είναι όμως τα χαρακτηριστικά αυτού του ιδανικού τόπου, όπως το σχεδίασε η ομάδα των τριών επιστημόνων; Πρόκειται για μια καταπράσινη νησίδα στην οποία οι επισκέπτες φτάνουν με φέρι-μποτ. Ενα τεχνητό καταφύγιο χλωρίδας και πανίδας, εμπνευσμένο σε μεγάλο βαθμό από τις εκατοντάδες βραχονησίδες που είναι σπαρμένες εδώ κι εκεί στα ελληνικά πελάγη.

Φανταστικός τόπος ευτυχίας

«Αντιπροσωπεύει μια σειρά από κήπους-πλατφόρμες που υποκινούν τη φαντασία. Πρόκειται για έναν περιπατητικό κήπο που προτείνει διαδρομές κίνησης και στάσης, άλλοτε μέσα στο φυσικό οικοσύστημα και άλλοτε μέσα στο αρχιπέλαγος. Ενας φανταστικός τόπος ευτυχίας» εξηγεί το σκεπτικό της βραβευθείσας πρότασης ο κ. Κωνσταντινίδης, απόφοιτος του Τμήματος Αρχιτεκτονικής του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου.

Περιτριγυρισμένος από καλλιερημένες εκτάσεις και δάση, ένα νατουραλιστικό μονοπάτι διαπερνά το κατάφυτο δάσος. Περιπατώντας κατά μήκος του νησιού ο επισκέπτης συναντά διάφορες ποικιλίες φυτών, ζώων και πτηνών. Ενα περιβάλλον αποφόρτισης από την πολυπλοκότητα του αστικού τοπίου, το οποίο οδηγεί στις σχεδιασμένες πλατφόρμες για χαλάρωση και συλλογισμό, όπου πυκνή φυσική βλάστηση, πέτρα και αδρές γραμμές συνθέτουν το σκητικό. Εκεί οι επισκέπτες έχουν την ευκαιρία να κάνουν περίπατο συνοδεία πολύχρωμων πουλιών και πεταλούδων, να απομονωθούν σε πιο προστατευμένους χώρους, να

Η αναπληρώτρια καθηγήτρια Αρχιτεκτονικής Τοπίου του Πανεπιστημίου Νεαπόλεως Πάφου κυρία Τζούλια Τζώρτζη

B

«Αντιπροσωπεύει μια σειρά από κήπους-πλατφόρμες που υποκινούν τη φαντασία. Πρόκειται για έναν περιπατητικό κήπο που προτείνει διαδρομές κίνησης και στάσης, άλλοτε μέσα στο φυσικό οικοσύστημα και άλλοτε μέσα στο αρχιπέλαγος. Ενας φανταστικός τόπος ευτυχίας»

ρεμβάσουν με θέα το αρχιπέλαγος, να διαβάσουν κάτω από τις πλούσιες φυλλωσές των δέντρων ή να ατενίσουν από απόσταση τους ουρανοξύστες της μεγαλόπολης.

Για τη δρ **Αννα-Μαρία Βασιλία** «οι κήποι αποτελούν το τέλειο μέσο για να αναζητήσουμε τη σύγχρονη ουτοπία». Όπως περιγράφει στο «Βήμα», οι περιπατητικοί κήποι είναι τόποι κίνησης και στάσης που δίνουν στους επισκέπτες μια εικόνα του κόσμου και της θέσης του ανθρώπου μέσα σε αυτόν. «Προσμοιάζουν με τις ιδανικές συνθήκες που συναντάμε στον Παράδεισο, τόποι όπου τα όνειρα πραγματοποιούνται μέσα από τη δημιουργία ενός καλύτερου κόσμου, τόποι στοχασμού και ενατένισης του εσωτερικού μας κόσμου. Αποτελούν σύνορα μεταξύ της πραγματικότητας και της φαντασίας με σκοπό την επανένωση της ανθρωπότητας με τη φύση» καταλήγει.

Νησίδες-οάσεις στην Αθήνα

«Η ευτυχία δεν είναι ιδανικό της λογικής αλλά της φαντασίας». Η γνωστή φράση του γερμανού φιλοσόφου **Εμμάνουελ Καντ** έρχεται να επισφραγίσει τον στόχο του διαγωνισμού. Η προσέγγιση της ευτυχίας μέσα από μια απλή ιδέα, την επαφή του ανθρώπου με τη φύση, η οποία ευτυχώς δεν φαντάζει ακόμη τόσο ουτοπική όσο ίσως θα είναι σε ενάμιση αιώνα από σήμερα. Ισως αυτόν ακριβώς τον στόχο είχε ο αρχιτέκτονας **Ρέντσο Πιάνο** όταν οραματίστηκε την ανάπλαση του Φαληρικού Δέλτα, στην οποία περιλαμβάνεται η δημιουργία δύο τεχνητών νησίδων, καθώς και μια τεχνητή παραλία που θα υποδέχονται τους Αθηναίους. Κατοίκους μιας πόλης που ως σήμερα γυρίζει την πλάτη στη θάλασσα.